

Aspecte privind cercetările geopedologice la situl arheologic din epoca fierului Saharna „Rude” din raionul Rezina*

Vitalie SOCHIRCĂ, Tatiana NAGACEVSCHI

Impactul antropic asupra solurilor variază, în funcție de specificul, intensitatea și durata activităților umane și a proceselor tehnogene, și influențează în mod diferit procesele pedogenetice, construcția morfologică, compoziția și proprietățile solurilor.

Cercetările geopedologice, complementare celor arheologice, au fost realizate la situl din epoca fierului Saharna „Rude” în vara anului 2019. Situl este situat în microzona Saharna, pe un platou la Sud – Sud-Est de defileul „Valea Crac”, unde a existat o așezare deschisă, din prima epocă a fierului (cultura Cozia-Saharna), cu o suprafață de cca 10 ha, flancată de o „citadelă” mică ($S \approx 0,40$ ha) în extremitatea nordică. Poziționarea geografică a „citadelii” valorifică plenar avantajele reliefului local: latura nordică se suprapune chiar muchiei versantului abrupt al „Văii Crac”, dinspre est și vest construcția este flancată de două ravene la o distanță de circa 100-160 m și doar dinspre sud este deschisă către suprafața plană a platoului.

La investigațiile pedologice de laborator au fost utilizate metodele clasice de determinare a parametrilor fizici și cei chimici ai solului: compoziția granulometrică – metoda pipetei, după N.A. Kacinskii; densitatea fazei solide – metoda Petinov; humusul – metoda I.V. Tiurin, cu modificarea lui V.N. Simakov; N_{total} – metoda Chieldal; P_2O_5 – metoda B.P. Macighin. Au fost colectate probe din 5 profiluri: 1, 2 și 3 – din pereții laterali ai secțiunii trasate pe latura de nord a „citadelii”, iar 4 și 5 – din terenul arabil situat la circa 50 m și, respectiv, 100 m spre Est de secțiune, în scop de comparație. Tipul solului cercetat din toate cele 5 profiluri este cernoziom carbonatic luto-argilos, valorificat, în prezent, ca teren arabil.

Profilul de sol cel mai relevant din secțiune, cu modificări antropice vizibile, este cel din latura estică, care este și cel mai adânc – până la 220 cm.

* Comunicarea a fost realizată în cadrul proiectului 20.80009.1606.14 „Patrimoniul arheologic din epoca fierului în regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic: cercetare interdisciplinară și valorificare științifică”.

Componența granulometrică reflectă o segmentare a profilului: 0-60 cm, 60-180 cm și 180-220 cm. Partea superioară (0-60 cm) corespunde trăsăturilor naturale ale subtipurii de sol din raionul pedogeografic 5 (cernoziom carbonatic).

Segmentul cel mai atropizat este cel de 60-180 cm, cu valoarea densității aparente de $2,64 \text{ g/cm}^3$, ceea ce nu este caracteristic pentru un profil genetic al acestui subtip de sol, fiind mai mică decât parametrii-standard și constantă pe tot acest segment. Aici este bine exprimată și fracțiunea de praf, care constituie 57-59%, pe când în solurile din preajma secțiunii (profilurile 4 și 5) această fracțiune alcătuiește 52-55% (o explicație a acestui conținut majorat al fracțiunii de praf ar fi factorul antropic și anume conținutul mai ridicat de cenușă). Conținutul de N_{total} și cel de P_2O_5 este semnificativ majorat în segmentul de adâncime 60-180 cm, comparativ cu profilurile 4 și 5, respectiv, la conținutul de $N_{\text{total}} - 2600-1100 \text{ mg/kg}$ față de $800-900 \text{ mg/kg}$ și la cel de $P_2O_5 - 800-390 \text{ mg/kg}$ față de $300-200 \text{ mg/kg}$. Corespunzător, și conținutul de humus și cel de C_{org} depășesc cu 1-2 puncte procentuale parametrii-standard în stratul de 60-180 cm.